

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, hšt. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Interpelacija gledé slovenskih paralelk na naših državnih gimnazijah.

V seji dne 28. oktobra t. l. državnega zbora je naš poslanec Mih. Vošnjak v svojem in v imenu vseh slovenskih poslancev stavil sledečo interpelacijo do naučnega ministra Gauča:

„V visoke poslaniške zbornice 153. seji 13. dne maja t. l. vzprejela se je resolucija, vladi naročajoča, naj izvrši večkratne resolucije ter naj na gimnazijah v Gorici, Trstu, Mariboru in Celju napravi slovenske, v Pazinu pa hrvatske paralelke počenši s šolskim letom 1887/88, ob enem pa naj opusti v Celju in Gorici za slovenske učence obstoječe pripravne šole.

Prej nego pred mesecem dni začelo je že šolsko leto 1887/88, toda podpisanim ni znano, je-li in koliko je storila učna uprava za izvršitev dotičnega naročila zastopnikov narodov.

Podpisani opozarjajo, da se visoka zbornica poslancev v zasedanji preteklem ni prvič bavila s to za dveh narodov duševni razvoj velevažno zadevo, temveč da se je od 1881 l. ta stvar zahtevala leto za letom v točnih resolucijah. So se li te resolucije kar v nemar puščale, moramo podpisani javiti, da se naučne uprave dosledno preziranje takih v zakonih osnovanih naročil, nikakor ne strinja z oziri, ki jih v konstitucionelnih državah izvrševalna oblast mora imeti nasproti oblasti postavodajalni.

Isto tako se to ravnanje ne strinja z Njega uzvišenosti točno izjavo v tej zadevi v budgetnem odseku. L. 1886 namreč, ko se je pri razpravi državnega proračuna sprožilo vprašanje o paralelkah slovenskih, priznal je g. minister da so paralelke načeloma opravičene, ob enem pa poudarjal, da treba počakati, kakšen bode uspeh poučevanja v nemščini pri mladini, ki se izobražuje na vsoprednicah kranjskih, ter da

bode od tega zavisna novih slovenskih paralelk ustanovitev.

Pri pretresanju državnega proračuna za l. 1887 prišla je ta zadeva zopet v razgovor, in gospod minister je pri tej priliki na podlagi uradnega poročila pripoznal, da so uspehi v nemškem jeziku zlasti na Ljubljanski gimnaziji ugodni. Po tej veljavni izjavi je torej odpravljen zadnji zadržek, ki bi bil morda naučno upravo silil upirati se dotičnim zahtevam iz pedagoških vzrokov.

Ako se pa ustanovitev imenovanja paralelk z izgojevalnega stališča ne da spodbijati, tudi denarni pomisleki ne morejo je zavirati, ker so po uradnih izkazih zadnjih treh let, objavljenih v dotičnih šolskih programih že sedaj ali v vseh ali pa vsaj v nekaterih spodnjih razredih paralelke na gimnazijah v Celju, Mariboru, Trstu in Gorici, in je tam toliko slovenskih učencev, da se kaj lahko družijo v posebne razrede, ne da bi se državnemu zakladu vsled tega nakladalo količkaj zdatnejše breme. Rečemo, da bi bilo to gospodarstvu celó na korist, ker bi po taki jezikovni organizaciji odpadli pripravní kurzi, ki so sedaj v Celju in Gorici in dajejo slovenskemu prebivalstvu povod vednim pritožbam, državi pa nakladajo v v gospodarskem oziru neopravičljive stroške.

Z osnovo paralelnih razredov na gimnaziji v Pazinu, eventuelno v Pulji, bi se sicer stroški nekoliko povišali, toda to povišanje bi bilo primeroma le majhno in se da opravičiti s tem, da je le na ta način mogoče 140.000 hrvatskim prebivalcem mejne grofije Istorske preskrbeti priliko, da v svoje duševno izobraženje rabijo državne srednje šole.

In ko bi hotel kdo v začetku omenjeno resolucijo slednjič pobijati z znano, v novejšem času tolikanj priljubljeno krilato besedo o prevelikem številu gimnazijalcev in kazati na nevarnosti, ki jih to preveliko število napravlja družinskemu in državnemu razvoju, je očitvidno, kakor beli dan, da ta razlog gledé duševnega

prizadevanja slovenskega in hrvatskega prebivalstva v Istri in njih terjatev po primerni osnovi njihovih srednjih šol ni opravičen. Ne le, da pri sedANJI uravnavi njihovih srednjih šol nimajo nobene preobilnosti izobražencev, ki se izučujejo po gimnazijah, marveč je videti ravno nasprotna prikazen pri vseh strokah državne uprave, pri cerkvenih in drugih službah javnega življenja, kjer se kaže jako občutljivo pomanjkanje pripravnega, deželnih jezikov zmožnega osebja. Ne da bi se spuščali v nadrobno, za vsakatega, ki le količkaj pozna dotične razmere, nepotrebno dokazovanje, podpisani Njegovo ekscelenco vprašajo:

1. Je-li naučna uprava doslej že kaj storila, da bi izvršila v začetku omenjeno resolucijo in zakaj se niso v njej zahtevane slovenske, oziroma hrvatske paralelke odprle s pričetkom šolskega leta 1887/88?

2. Hoče li naučna uprava potrebno ukreniti, da se bode brez odloga zaukazala ustanovitev teh paralel in da se bodo najpozneje odprle s pričetkom šolskega leta 1888/89.“

Ker se je pretrgalo zasedanje državnega zbora, dne 28. p. m. do konca januarja, utegne minister odgovoriti na to interpelacijo še le meseca februarja. Radoveden pa je svet že danes, kako jo bo sukal minister Gauč, kajti to je vendar-le čudno, da se minister ne ozira na sklepe državnega zbora!

Pravične pritožbe.

(Dalje.)

Ni težko dokazati, da je ta ukaz proti-postaven. On nasprotuje sedaj veljavnim šolskim zakonom, zlasti pa državnim osnovnim zakonom. S tem, da proglašja vse slovenske ljudske šole za učilnice jezikovne nemške, jemlje nam tudi slovensko ljudsko šolo jednorazrednico. Zaukazuje nadalje, da se mora z nemščino prerano začeti, že v 8. oziroma 7. letu starosti, in sicer v drugem, oziroma v prvem šolskem letu četverorazrednic. Zatem odmerja za nemščino preveliko ur na teden. Vsled tega učilnega smotra, kakor je v § 1. šolskega zakona nastavljen, slovenska šolska mladež na Štajarskem nikakor ne more dosežati. (Poslanec dr. Grégr: germanizacija!) Ta smoter more na Štajarskem dosežati samo nemška šolska mladež, katerej se ni treba učiti drugega deželskega jezika. (Jako resnično! na desni.)

Za ljudske šole na Štajarskem veljajo naučni načrti vsled ukaza deželnega šolskega sveta z dne 8. oktobra 1874. Po njih se imajo učitelji ravnati. Sedaj se vpraša, odkod ali kje morejo učitelji toliko ur vzeti, kolikor bo sedaj treba za nemščino, katerim predmetom bodo število ur krčili? Dozdeva se mi, da bodo segali po urah, odmerjenih za učni materinski

jezik. (Tako je! na desni.) To pa pomenja toliko, kakor krčiti pravice in zatirati slovensko materinščino, čemur nasprotuje § 51. naučnega in šolskega reda z dne 20. avgusta 1870 in državní osnovni zakon z dne 21. decembra 1867 (poslanec dr. Grégr: in človeštvo), kjer se razločno navaja, da ima vsak narod, torej tudi slovenski na Štajarskem, nedotakljivo pravico, varovati in gojiti svojo narodnost in jezik. (Tako je! Čujte! na desni.)

Prav pošastno pa je, da ta ukaz slovenskim ljudskim šolam na Štajarskem usiljuje nemščino kot obligaten predmet (čujte, čujte! na desni) in še naposled nemščino upeljuje kot poučni jezik. (Poslanec Vašaty: Največje nasilstvo!) To pa vendar nasprotuje členu XIX. osnovnih državljskih zakonov, kjer se izrecno veli v tretjem odstavku: „V deželah, kjer prebiva več narodov, morajo javne učilnice biti tako urejene, da zadobi sleherni narod potrebnih sredstev za izomiko v svojem jeziku, ne da bi koga silili učiti se drugega deželskega jezika.“ Toda baš to, kar ta zakon zaukazuje, sedaj na Štajarskem ni mogoče vsled ukaza deželnega šolskega sveta. Kajti po § 20 šolskega zakona so stariši primorani svoje otroke v šolo pošiljati in vsled tega so slovenski otroci prisiljeni učiti se drugega, to je nemškega jezika.

Morebiti sklicuje se deželni šolski svet na § 6. šolskega zakona, ki veli, da ima poučni jezik in poučevanje v drugem deželskem jeziku določevati deželni šolski svet zaslišavši tiste, ki šolo vzdržujejo. Slednje storil je res štajarski deželni šolski svet vprašavši jih, kako hočejo z nemščino imeti v svojih ljudskih šolah.

Nemško-liberalni okrajni in krajni šolski sveti izjavili so se res v zmislu ukaza, ki ga je izdal deželni šolski svet. Toda baš ti krajni in okrajni šolski sveti z deželnim šolskim svetom vred niso se držali zakona. Kajti zakon ima še pristavek, kateri veli, da smejo poučni jezik in učenje drugega šolskega jezika določevati le, držeč se mej, po zakonu odkazanih. No, in baš teh mej se niso držali ne okrajni in krajni šolski sveti nemško-liberalni, pa tudi deželni šolski svet ne. (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Nekaj o sadjereji.

Naj mi bo dopuščeno, na vprašanje iz Rogateca, šteV. 41 „Slov. Gosp.“ v kratkem odgovoriti.

Prav iz srca me veseli krepki razvoj sadjereje v naši dragi domovini, gotovo se sme lepa prihodnost pričakovati. Treba pa bode, da se pazljivo ravna, in skušnje zarađ manjše ali večje vrednosti plemen še dolgo niso dognane.

Saditi moramo tiste jabolčne vrste, ki imajo te le lastnosti:

1. Mora deblo popolnoma neobčutljivo biti tudi v neugodnih krajih; 2. mora imeti krepko rast; 3. da raste v vsaki zemlji; 4. mora biti rodovitno in 5. mora dati tak sad, da je za mizo, za kupčijo, za sušilo in za mošt.

Zadnji veliki zbor sadjerejcev v Misniji je kot najboljša plemena spoznal ta-le tri: 1. Zlato angleško zimsko parmeno, 2. kaselsko veliko reneto, 3. reneto iz Blenheimu.

Nadalje se je pa še govorilo, da v ne presuhi zemlji Harbertova reneta izvrstno rodi, drugi so zopet trdili, da bode „Schöner von Boskoop“ v kratkem vse prekosil. Nekateri strokovnjaki zopet „Ohio Reinette“ čez vse hvalijo.

A jaz mislim vendar, ostanimo le pri prvi trojki, ter jej dodajmo še: Štajarski monšancelj (steier. Maschanzger recte Marschlanzer), avstrijsko (Canada-Reinette), katera se, kakor sem se pri nadučitelju, g. Oraču v Rogateu sam prepričal, tamkaj izvrstno obnaša, veliki renski bobar (rheinischer Bohnapfel) in Ribstonov pepinek (Ribstons Pepping).

Kar pa trdiko, katera je pa premalo okusna in voščenko (Wachsapfel), katera ima prepočasno rast, in se tedaj najbolje cepi v že visoko drevo, zadeva, še ni znano, ako povsod dobro rodite ali ne. Trdika pri nas rada hira.

Omenjena jabolka so prav pozna. Želi li eden ali drug dobra, pa tudi bolj zgodnja plemena, naj cepi: beli Astrakan in Chartamowsky; kot nekaj bolj pozna: plamenasti kardinal, (geflammer Kardinal), jesenski kosmač (graue Herbstreinette), knežaka (Fürstenapfel) grafenstajnerja (Gravensteiner) ali Dancigerja.

Ne zamerite, da še nekaj dodam in opazim, da je v prvi vrsti na dobro, globoko in rodovitno zemljo obzri jemati, da se drevo pravilno sadi in da imamo dobrih pa ne veliko raznovrstnih plemen. Kaj pomaga, ako imam 40 plemen, in od vsakega le 3 vagane, gotovo bode bolje, ako imam 3 plemena po 40 vaganov, katera lahko prodam. Najimnitnejšo reč bi bil skoraj pozabil. Ako imamo sadeže, kateri prav obilno rodijo, je tudi treba, jih podpirati, jim bolj streči, obilno gnojiti, da prezgodaj ne hira in popolnoma ne opešajo.

Dr. Gustav Ipavic.

Sejmovi. Dne 13. novembra v Gomilici. Dne 15. novembra na Vranskem, v Poličanah, v Središču in Radgoni.

Dopisi.

Iz Trnoveljske vasi. (Slovesnost.) Vseli dan smo preživeli na 27. oktobra ob prihodu Nj. cesarske visokosti, cesarjeviča Rudolfa in cesaričinje Štefanije. To vam je bil pravi praz-

nični dan za nas slovensko ljudstvo. V Celjskem mestu je bilo brez števila ljudi. Sploh vsakega stanu, da bi iz celega srca pozdravili visoka gosta z našim slovenskim pozdravom: živio. Ker se pa nahaja na naši čisto slovenski zemlji tudi veliko nemškutarjev, zato so se tako sploh povsodi med nas Slovence namešali in svoj „hoch“ vpili, ali to se ni čisto nič slišalo, kajti pri nas velja le „živio“. S svojim pozdravom smo vrgli nemčurski „hoch“ čisto na tla in tedaj le „živio naš Rudolf in Štefanija mnogo in mnogo let!“ — Kar se tiče letine, ne smemo reči: preslabo, kajti pridelali smo mnogo, večji del vsega dovolj razun jesenskih pridelkov, posebno še pšenice, rži, ovsa in koruze. A kaj pomaga, ko nimata pšenica in oves nobene cene. Tudi živina se ne prodá za nobeno kupčijo, tedaj pa bode sila za denar, da se plačajo davki in za druge potrebe pri gospodarstvu. — Kaj pa je še kaj z našim županom? Preminol je malo hrup nemčurstva po naši občini, prestali smo letno vročino in prišla je neugodna jesen, in prerani mraz nam je barvo spremenil na zemlji, ravno tako pa je barvo izgubil tudi županov klobuk in se spremenil v črnega. Ali je morda to znamenje spreobrnjenja ali ka li?

Iz Ptuja. (Pevsko društvo.) Tretji redni veliki zbor „slov. pev. društva“, bode v nedeljo dne 20. novembra 1887 ob 6. uri zvečer v prostorih „Narodnega doma“ na Ptuj u s sledečim sporedom: I. nagovor predsednika, II. poročilo tajnika, III. poročilo blagajnika, IV. poročilo računskih preglednikov, V. volitev novega odbora, VI. raznoterosti. Gosp. poverjeniki kakor tudi posamezni udi, ki so s svojo društvenino še zaostali, se uljudno prosijo, da jo pošljejo predsedništvu vsaj do 16. novembra da bode mogoče do zborovanja račune urediti. Po zborovanju vrši se v čitalnični dvorani zabava s petjem in plesom. K obilni udeležbi tega zborovanja in zabave vabi vse člane in prijatelje „slov. pev. društva“.

Odbor.

Iz Mariborske okolice. (Vprašanje.) Slišali smo, da se je v Svičini meseca oktobra po nedeljah in praznikih začelo nemško pridigovati, in sicer enkrat pri rani in drugokrat pri pozni božji službi. Ali se godi to z znanjem in dovoljenjem kn.-šk. konsistorija? V Svičini ste le dve ali tri rodovine nemške na meji Gomiliški. Nekateri farmani baje pravijo: Danes je pa nemška pridiga, po kaj bom v cerkev šel, saj je ne zastopim. (Mi še o tej novotariji nismo slišali ničesar, mislimo tudi, da je — nemogoča. Sicer še bomo pa povprašali na dotičnem mestu, kaj je na tej govorici. Ured.)

Iz Slatine. (Pobožna gospa.) Lep vzgled globokega zaupanja do Boga smo imeli letos priložnost videti med Slatinskimi gosti. V 9. hiši je stanovala angleška grofica, prav

bogata gospa. K nam prihajajo navadno gostje vseh ver, pa eni so bolj mrzli, kakor drugi, če je treba Boga častiti. Večidel vidimo v kapeli roki v zadi sklenjeni, oči pa letajo po vseh kotih in osebah, krščanskega duha ni poznati pogosto. Čudno pa tudi zelo dobro se nam je tedaj zdelo, ko smo videli, kako vé prav imenitna gospa Boga moliti. Vsa njena obleka je bila dragocena, svetla svila. Kakor je obleka imenitna, je bilo tudi njeno srce žlahno, bogaboječe. Skoro vsaki den od sredine julija do sredine septembra hodila je s svojo služabnico k sv. meši in sv. obhajilu. Kaj je bilo njej mar, da se ji posvetneži posmehujejo in pravijo: Molitva je le za priprosto, neumno ljudstvo, ki nima druge tolažbe, kakor da leta v cerkev. Ona je bila prepričana, da ji ne more potrebne tolažbe dati ne njeno veliko bogastvo, denar in posestva, ampak da si mora dušnega miru iskati le tam, kjer se v resnici najde. Takega miru pa v resnici potrebuje ta imenitna gospa. Na Angleškem se je spoznala, tako pripoveduje njena služabnica, pred 21 leti s svojim sedanjim možem. Bil je protestant in hotel jo je vzeti. Ona mu je pa svojo roko le pod tem pogojem obljubila, da bo katolik. Rekel ji je, da se bo to vsaj v 6 letih zgodilo. Začela je že takrat Boga za njegovo spreobrnjenje moliti in to dela vedno do današnjega dneva. Akoravno pa ne kaže mož še zdaj v zakonu volje se kedaj spreobrniti, vendar ne odneha žena zanj moliti. Ne moti je v pobožnosti ne množica let, tudi ne skopari z denarjem, srčno vdana v božjo voljo. Zgodi se tvoja volja, o Gospod! Hodila je skoraj k vsem sosednjim cerkvam in se je goreče priporočala priprošnjam Matere božje in velikim svetnikom. Pisatelj teh vrstic jo je sam videl, kako pridno je molila sv. rožni venec in poklekovala pred posamezne oltarje. Tudi je dajala lepe krajcarje v cerkvene zakladnice. Ta gospa je res sama imela dušno tolažbo in tem večje zasluženje, ker je nas druge s svojim zgledom vlekla do boljše molitve.

Iz Središča. (Opazke.) [Konec.] Proti koncu svojega spisa g. R. stariše opominja, naj stopijo po božji službi k učitelju povpraševati po svojem otroku. To je vse hvale vredno. Nikakor pa se ne moremo strinjati s tem, kar pravi v naslednjem od besede do besede: „Pa tudi o drugih rečeh lahko učitelja za svet vprašate. Mnogokrat, recimo pri volitvah, ko bi morali storiti kot državljani svojo dolžnost, ne veste, kako bi se ravnali. Idite k učitelju, on vam bo prav svetoval. Saj vam za to ne bomo niti toliko računali, koliko plačate, recimo za krst, ali pa za kak kratek pogovor advokatu. Recite mu samo, če ne boste pozabili, „Bog vam plati!“ itd. Gospod Rakuša, kaj si pa mislite vi? Vi tukaj govorite tako splošno, kakor bi bili vsi učitelji brez izjeme največji narod-

njaki. In vendar se je lani, po tisti učiteljski seji slabega spomina v Ormožu, pri katerej je kaj nadpoln mladič M—n svoje nemčurske burke in neumnosti v prisotnosti glasovitega Rannerja kvasil, pravilo po celem Ormoškem okraju, da sta samo dva ali trije učitelji narodni. Vsi drugi so namreč enosložno prikimali ali pa molčali. Takošnji gospodje tedaj naj svetujejo našim kmetom v eminentno narodnih rečeh, kakoršnje so pri nas skoro vse volitve? No, potem pa res pridemo daleč! Mislim pa g. R., da ste izprevideli, da ste ta stavek presplošno napisali. Če bi vi to povedali o svoji osebi, prav radi bi vam verjeli, ker vas poznamo. Tako pa, kakor ste jih napisali, ne zamerite, ne gre. — Ker pa smo uže toliko povpraševali, ne moremo si kaj, vam g. R., še dati eno vprašanje. Kje za Boga pa ste vi izvedeli, da si mašnik za „sv. krst“ kaj računijo? Ali ne veste, da se sv. krst, kakor vsaki drugi zakrament, podeljuje brezplačno?! Bog si vedi, kaj vam je spravilo to ponesrečeno „frazo“ s peresa. Kolikor vem, še si celó naši narodni odvetniki ne računijo za kratke pogovore, tem manje pa č. duhovščina za to, za kar si računiti ne sme. Ta stavek, če ne razžaljuje obeh stanov, vendar skoro gotovo duhovskega. Mi Slovenci pa bomo svoje duhovnike branili, in to tudi proti narodnjakom, če bi jih ti morebiti napadali. Kajti reci kdo, kar hoče, naša duhovščina še vendarle največ stori za nas, za naš narod. Gotovo bodo kmetje bolje storili, ako pred volitvo gredó vprašat svojega duhovnika, kateremu se ni treba bati izgube petletnih priklad, kakor pa če to storé pri marsikaterem dvomljivem g. učitelju (vsaj našega okraja). Če pa ste morebiti, g. R., napisali ta stavek iz nevednosti, tedaj vam povem tole: Tisti krajcarji, ki se plačujejo po krstu, ne plačujejo se za krst, ampak za upisovanje v krstno knjigo. Če pa ta svota znesse v teku jednega leta nad 30 gld., je zaračunjena v fasisi. Za „krst“ se tedaj ne plačuje, a tudi zastonj se duhovnikom ne dajejo tisti krajcarji, morebiti kot kakšen „trinkgeld“, ampak zaračunjeni so mu v plači. To gospod, da se boste drugokrat vedeli ravnati. Sicer pa brez zamer!

—r—

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Iz delegacij, čijih zborovanje je sedaj na Dunaju, ne sliši se nič kaj posebnih reči. Gotovo je samo to, da Ogri pojó hvalo ministru zunanjih zadev, grofu Kalnokyju, nekam jezé pa se zoper ministra skupne vojne, grofa Bylandta. Poslednji jim je premalo mardjarsk a ravno to, mislimo, še je za nj — hvala. Zborovanje bode delegacij najdalje do 24. no-

vembra. — Nekdanji vodja nemških konservativcev, knez Alfred Liechtenstein je postal ud gosposke zbornice. — Štajarski dež. zbor je sklican na dne 28. novembra v zborovanje a mi se nič ne veselimo tega zborovanja, kajti ta zbor v svoji sedanjosti nemški, liberalni večini nima nikjer sreče, ponemčevanje slov. ljudstva je še edino, na kar se zastopi ta liberalna gospôda. — Na Koroškem se je dirindej liberalcev zoper škofa, dr. Kahna, uže nekaj ugnal. Možem se pač odpirajo oči ter že uvideva sedaj liberalna gospôda, da se katoliški škof ne užene kar tako in že s kričem v kozji rog. — Na slov. Koroškem so imeli zadnje dni na večih krajih povodenj, pravi se, da od leta 1851 ni bilo ondi take. Doli do Prevalj je bojda voda vse moste razdjala ali pa jim je vsaj več, manj škode naredila. — Sol, ki se dobiva na Koroškem iz c. kr. salin, bojda ni kaj prida gnajilo, ljudem zdi se škoda denarja za-njo. — Mlado „tiskovno društvo“ v Ljubljani je prevzelo „kat. tiskarno in bukvarno“ v svoje roke. — Občina na Bledu ne dovoli poslej, da se ob nedeljah in praznikih toči žganje. To je moder sklep, vreden je vse hvale. — Ljubljana dobode o novem letu lastno hranilnico, „kranjska hranilnica“, doslej edina na Kranjskem, je v rokah mož, ki stojé prvi v vrsti nasprotnikov slov. ljudstva. — Okoli Koborida je nastala huda bolezen na očéh, pravi se ji egiptovska, loti se pa starih in mladih ljudi. Doslej je ondi še niso poznali. — Povodenj je bila tudi po Primorju na večih krajih, izlasti med Bolcem in Srpenco. Tam so hudourniki vse ceste porazdrli. — Med Ročem in Lupoglavo na Krasu se je odvalilo skalovje ter vsulo na železnico. Nesreče pa se ni izgodilo. — V Trstu se snuje slov. zabavno društvo. To je sicer lepo, toda ali bi se isto, slov. zabava, ne dalo doseči tudi v kakem doslenjem društvu? Več društev, več cepljenja moči. — Prodaja soli je v Pazinjskem okraju, po Istri, še jako pomanjkljiva, kmet je v časih ne dobi, kar mu je je treba, naj jim ponuja tudi drag denar za-njo. Posl. dr. Vitežić je sedaj se obrnil do ministra za trgovino, naj se odpravi ta napaka. — Hrvaški sabor je letos skoraj po polnem v rokah „narodne stranke“, le-ta se pa klanja v vseh rečéh, kakor ji madjarska vlada velevala. Ljubo ji je torej tudi, da še naprej sodijo čez tiskovne pregreške ne porotniki, ampak navadni sodniki. — Tudi nekaj drž. posestev še je na Hrvaškem, sedaj naj pridejo na bobenj. Madjarska vlada hoče, prikimni tedaj „narodna stranka“! — Ogerska zbornica poslancev je segla ministru Tiszi v roko, ter je potrdila njemu na ljubo volitev Szechenyja v Kaposvaru. Szecheny je minister za trgovino a pri volitvi bojda ni dobil večine glasov. To je madjarska stara „pravda“.

Vunanje države. Zveza med Avstrijo, Nemčijo in Italijo — to je troje držav, za to se pravi ji tudi tripelalijanca — ni dete pöletne vročine, ampak velja že bojda sem od letošnje spomladi. Nam je prav. če je le vsem resnica z njo! — Ruski car pride prihodnje dni v Berlin ter obišče v tem cesarja Viljema, ako ga najde še v vrsti živih. Človeku hodi pač lahko sum v misli, da se starčku ne godi več dobro, kajti preveč se „hvali“ te dni njegovo „zdravje“. — Nemčiji mudi se sila pri zidanju in popravljanju trdnjav ob ruskih mejah, to ne bode brez pomena. — Ruski minister za finance je v zadregah ter ne zna, od kod vzeti kacijh 50 milijonov, da plača obresti od drž. posojil. Denarja išče toliko doma na posodo in ni dvoma, da ga dobode. — Kakor gre glas, stopi tudi Turčija v zvezo srednje-evropskih vlad in če je na tem kaj resnice, potem je gotovo vsa zveza le proti Rusiji in kar tiče Nemčijo, proti Franciji. — Srbski kralj je imenoval 40 udov skupščine, drž. zbora, a vsi so možje mirne krvi. — V soboto bila bi Grška zbornica imela svojo prvo sejo, toda prišlo je bilo premalo poslancev in seja je bila torej še le včeraj, v sredo. No, možem se torej ne mudi v zbor. — V Italiji podpisuje se adresa, v kateri tërja katol. ljudstvo, naj se vlada spravi s sv. Očetom v Rimu. Adresa ima že nad 2 milijonov podpisov. Nič ni podoba, da ima sedanja vlada, Crispi, uho za ta glas ljudstva. — Med Italijo — doli v Afriki — in Abisinijo preprečuje Anglija vojsko ter je upanja, da jo prepreči. Če gre za pravo, nima ni Italija ni Abisinija veliko srea za vojsko, torej udaste se brž ko ne nasvetom angleške komisije. — V Franciji se kaže čedalje bolj, da ima ljudstvo vročo kri, več pa tudi ne. Hrup za voljo kupovanja „zlatih križcev“ je bil prvi hip velik, sedaj se pa kaže, da se še las nazadnje ne skrivi nikomur, najmanj pa Wilsonu, možu, ki ima srečo, da je zet predsednika republike, starega Grevyja. — Delalci, ki kopljejo v jamah na premog, odložili so v Belgiji krampe ter deli roke križem, češ, da se jim ne plačuje delo, kakor jim gre. Nereda pa še doslej ni bilo nikjer. — Na Angleškem dobiva liberalna stranka, Gladstone, več in več tal pod se. Uzrok je to, ker se ljudstvu tudi v Angliji dozdeva, da ravna sedanja vlada pretrdo z Ircei. O' Brienn, vodja Ircev, je zaprt ter ima v svoji ječi ležišče na trdi klopi. Ljudstvo škriplje z zobmi in ne bode dobro, če ne odjenja vlada k malu v svoji ljuti sili. — V Chicagu, v Ameriki, imajo v ječi moža, ki čuje na ime Lingg, te dni pa so našli pri njem 5 bomb polnih najmočnejšega dinamita. Mož naj bi bil z njim vso ječo izpustil v zrak, pa kaj, tako bil bi tudi on vzletel v zrak. Škoda pa bi ga bilo, zato je bil še stvar odložil.

Za poduk in kratek čas.

Štirinajst dni širom sveta.

(Dalje.)

Po obedu se podamo v Prater. Tako se zove velikanski cesarski vrt, katerega pa dvor ne zakleplje za se, ampak je tudi občinstvu odprt. Tamkaj najdeš vse sorte zabavo za malo in tudi veliko deco. Dunajčan je namreč rad vesel. Pivaren in kavaren je cela red. Toda dnes strežniki niso imeli gostov na škrípalo; klaverni in pobiti so stali med vrati. Ker nič ni šlo v žep, pa so roke v žepu držali; ali so v žepu jezni fige kazali, tega vam ne morem povedati. Za otroke in pesterne je tukaj — raj; za-nje pa morajo tudi lajne biti. Tukaj se bogata gospoda vozi v finih kočijah, navadni ljudje peš hodijo, deca in invalidi pa po štirih. Dunajske otroke sem videl ravno tako v prahu vrtati, kakor naše slovenske otroke na vesi. Mislil sem, ali si je že morebiti otrok svest, da je prah in pepel, ker tako rad v prahu sedi, ka-li?

Iz Praterja, ki je na severni strani mesta, se peljamo po konjski železnici skozi celo mesto na južno stran mesta, da si ogledamo cesarski grad Schönbrunn. Vozili smo se skorej celó uro. Za menoj ste sedeli dve gospé, ki ste celo pot druga drugo hvalili ter se niste mogli dosti prehvaliti. Slednjič se tako spozabite, da ste celo svoje može hvaliti jeli, kar se menda redkokedaj zgodi.

Grad Schönbrunn od zunaj ni kaj posebnega, od znotraj pa ga nismo videli; notri namreč nismo več silili, ker je že solnce zahajalo. Vrt okoli gradu pa je prelep. Drevoredi so jako vabljivi, in visoke zelene ograje so, kakor zeleno zidovje kraj potov. Mično bi bilo še zverinjak pogledati. Pa nekdo je rekel: Medveda sem že videl, in medved je podoben medvedu, — pojdemo rajši v pivarno, da se nekoliko okrepčamo. Modri nasvet je bil z večino glasov vzprejet, tudi jaz sem neprestrašeno za njega glasoval.

Če človek celi dragi den dunajsko kameenje zabija, ga večer noge bolijo in podplati žgejo in lahko se vsedeš. Pri večerji se nama pridruži ljub prijatelj in znamenit Slovenec na Dunaju, ki je zvedel, da se slovenska Štajarca po Dunaju klatita. Pogovarjali smo se o vseh rečeh in še o nekaterih drugih, in nismo druge besede spregovorili, kakor slovensko, meneč, da v celi dvorani ni večšega slovensščine. Toda drugi dan se je zgasil nek profesor zagrebački, ki je zvečer poslušal naše pogovore, rekši, da so ga jako zanimali. Čudna reč! v nekaterih pisarnah na Slovenskem nas ne razumejo, in mi se na Dunaju s slovenskim jezikom ne moremo potajiti.

Okoli in okoli notranjega mesta je široka

cesta, „ring“ ali okrožna ulica imenovana. Tukaj stojé najkrasneje palače, velikanska državna in mestna poslopja. Videl sem parlament ali palačo, v kateri se shaja državni zbor. Notri nisem šel gledat, pa zunaj sem si pogledal stene, v katero slovenski poslanci že toliko let bob mečejo. Tudi se stavbarjem neki ni posrečilo dvorane tako sezidati, da bi se glas govornika lepo odmeval, ampak govornika prě prav težko razumejo, ker se glas pozgubi po dvorani. Zdaj si pa lahko izrajtate, zakaj naši poslanci nič ne dosežejo; ministri na državni klopi pač slabo čujejo. Tudi pred novim meščanskim hramom sem en čas stal ter ga občudoval. Lep je res in prostoren, pa 14 milijonov, ki je v njem zazidanih, vendar ne gleda iz njega.

(Dalje prih.)

Smešnica 45. Velika zeljna kad se je sušila na dvorišču. Sosedov Šima in domači France sta si jo prec izvolila ter jo postavila na glavo. Kmalu sta stala potlej že tudi na njej. „Šima“, reče France, „skoči sedaj doli pa ti dam krajcar“. „Ej“, odvrne Šima, „to in pa še kaj? Idi pa ti doli ter skoči potlej sem gori in jaz ti dam dva“.

Razne stvari.

(Odlikovanje.) Svitli cesar je podelil mil. g. Ign. Orožnu, dekanu stolnega kapitla v Mariboru, red železne krone III. vrste.

(Imenovanje.) G. Ivan Kuralt, pristav c. kr. okr. sodnija v Ratečah, pride na enako mesto v Gornjigrad.

(Narodna čitalnica.) Narodna čitalnica v Celju je imela v preteklem letu 82 udov. Predsednik v nje odboru je tudi za naprej g. dr. Jos. Srnec, c. kr. odvetnik v Celju, v odboru pa so gg.: drž. poslanec, Miha Vošnjak, prof. M. Žolgar, dr. Iv. Dečko, kateh. M. Matek, I. Jerman, B. Kregar in V. Lemež.

(Občni zbor) „katol. podp. društva“ v Celju se bo obhajal v nedeljo, dne 20. novebr. t. l. ob 3. uri popoldne v gostilni „pri Slonu“ s sledečim dnevnim redom: 1. Razna poročila. 2. Volitev novega odbora za prihodnja 3 leta. 3. Nasveti. K obilnemu vdeleževanju vabi vse p. n. častite ude in društvene prijatelje najuljudneje Odbor.

(Smrtna kosa.) G. Moric Sajovic, c. kr. notar v Celju je v ponedeljek, dne 7. nov. umrl. Ranjci je bil predsednik notarske zbornice v v Celju, sicer pa jo je vlekel z mestom.

(Vino.) Po zgornjih Halozah: v Žitalah, Majšpergu in Makolah so letos obilo vina dobili, dobrota pa je srednja. Ponuja se štrtinjak po 40—50 gld., slabše dobode pa se tudi po 30 gld.

(O kr. šolski svet.) V okr. šolskem svetu v Sevnici sedé vsled zadnje volitve ti-le gg.:

Fr. Lenček, veleposestnik na Blanci, Fr. Vršec, c. kr. notar v Sevnici, M. Starkel, c. kr. vodja zemljiščnih knjig, V. Medic, okr. zdravnik in J. Zalokar, posestnik v Zagradcu.

(Mokri grob.) V soboto, dne 5. nov. je v Dravi pri Brezju zaletel splav ali „flos“ na skalo ter se je ob njej razbil. Dve ženski ste padli v vodo ter zginili, moški pa so se vzdržali na brvnih ali pa so splezali na skalo ter se s tem rešili gotove smrti.

(Povodenj.) Vsled obilnega dežja je bila zadnje dni na večih krajih povodenj, izlasti je delala Savinja veliko škodo. V Celju jim je vdrla celo v kleti nove bolenišnice ter jim je dokazala, da možje, ki so hišo stavili, ne vedo ravno veliko, če so prav „čiste nemške krvi“.

(Šulverein.) „Obče spoštovani“ veliki Nemec, g. A. Mravlagg, usnjar pri sv. Lenartu v slov. gor., hoče na vsak način nekaj biti. Ker ni več načelnik okr. zastopa, za to pa kuje sedaj na podružnici nemšk. šulvereina. V nedeljo, dne 13. nov. bodo mu bojda že zadnji žebelj zabili v novo krono ter ga bodo potem naredili za načelnika te podružnice. Razumeje se, da slovenskih kmetov ne bode v pričo pri tem „kronanju“.

(Požarna bramba.) V Trbovljah se je ustanovila požarna bramba. Udov šteje že blizu 60 in so se pričele že tudi potrebne vaje.

(Črna knjiga.) V Peštu imajo pri redarstvu zapisnik tacihi ljudi, ki bivajo v mestu pa so imeli že kako kaznen pri redarstvu samem ali že tudi pri sodnijah. Letos stoji v teh „črnih knjigah“ 1869 imen. To so v resnici zanimive knjige.

(Požigalka.) Roza Kos, dekla pri Petru Bizjaku, mesarju na Tezni pri Mariboru, je deklet še le 16 let staro ali bila je že 6krat užgala pri svojem gospodarju na različnih rečeh. Ko so jo v tem zasegli, rekla je, da je to storila, ker jo je nek J. Ferk za to najel ter ji obljubil, da jo bo vzel za to za ženo. Okrožna sodnija v Celju ji je pa sedaj prisodila 4 leta težke ječe. To je kopriva, žgeča že v mladih dneh.

(Cena poslopij.) Po vseh okrajih se vrši cenitev poslopij, to pa za to, naj se izve je-li kaže, da vzame dežela zavarovanje poslopij proti ognju v roke. V Mariborskem okraju je 14.807 poslopij — brez mesta — in so 11,848.889 gld. vredna. Na njih pa lahko zgori za 7,488.138 gld.

(Plin.) Po mestih je sedaj plin že skorej povsem za razsvitljenje ulic v rabi, ali on postane lahko prav nevaren. Tako je v noči od nedelje na pondeljek počila v Beljaku ena tistih cevih, po katerih se plin steka v hiše. Plin se je vlekel po zemlji in vlezal v trafiko g. Krist. Gruber. Nesrečnica je spala in plin dihala va-se ter se ni več vzbudila.

(Bela žena.) Č. g. Karol Ferd. Ripšel, župnik na Vidmu, umrl je dne 8. nov. 1887 v 67. letu svoje dobe. Ranjci je bil svoje dni vojaški duhovnik, vrli sadjerejec in umetnik v rezljanju. Naj počiva v miru.

Loterijske številke:

V Trstu 5. novembra 1887:	69, 23, 2, 65, 61
V Lincu „ „	87, 79, 83, 35, 8

Poslano.

Presrečno zahvalo izrekam slavn. odboru bralnega društva v Ribnici za krasno diplomu častnega uda; slavn. odboru občine Janževi vrh Arlica za ganljivo poslovno pismo in slav. odboru podružnice sv. Cirila in Metoda v Lehnju za premilo in veselo častitko z besedami:

„Skala in dob se maji — zvestoba Slovencev vedno ostane“. Bog vas vse obvaruj!

V Lembahu, meseca novembra 1887.

A. Kocuvan, župnik.

Oznanilo.

C. kr. okrajna sodnija v Ptujju naznanja, da se je sodnijska dražba zapuščinskih vin iz letnikov 1869—1887, dne 25. novembra 1887 v Zavrči umrlega kaplana gosp. Franca Roškerja dovolila in da se bode dne

29. novembra 1887

predpoldnem ob 9. uri v Zavrču s tem pristavkom vršila, da se bodejo vina samo za cenilno vrednost ali nad cenilno vrednostjo proti takojnemu plačanju oddala.

C. kr. okrajno sodišče v Ptujju,
dne 4. novembra 1887.

Dražba cerkv. vina v Lembahu.

Na Elizabetino, dne 19. t. m. ob 10. uri se bode **16 polovnjakov** novega vina z novimi sodi po dražbi prodavalo.

Cerkveno predstojništvo.

Cerkvenega vina

25 polovnjakov prodalo se bode v sredo dne 16. nov. popoldne ob 1. uri v Makolah. Dobro blago po nizki ceni.

Cerkveno predstojništvo.

Cerkveno vino

iz Hlapja in Slateneka okoli 16 polovnjakov se bo **15. novembra** v cerkveni kleti sv. Jakobova v slov. goricah ob 10. uri predpoldne po dražbi prodajalo.

Cerkveno predstojništvo.

Dražba cerkvenega vina

sv. Marjete na Pesnici.

Ponedeljek, dne 14. novembra t. l. se bo ob 10. uri predpoldne v cerkveni kleti v Nebovi fare sv. Petra bl. Maribora 32 polovnjakav, dobrega vina po dražbi prodajalo.

Cerkveno predstojništvo.

Cerkveno vino.

Dne 17. t. m. ob 10. uri predpoldnem v cerkveni kleti pri sv. Antonu v slov. gor. se bode 5 polovnjakov letošnjega vina in 30 polovnjakov starega vina vse z dobro posodo vred po dražbi prodajalo.

Cerkv. predstojništvo pri sv. Antonu v slov. gor.

Dražba cerkvenega vina.

V sredo dne 16. novembra t. l. se bode ob 10. uri predpoldne v cerkveni kleti v Štrihovcu — pol ure od železniške postaje Egidi-Tunnel — 6 polovnjakov novega vina po dražbi prodavalo.

2-2 Cerkveno predstojništvo Šentilj v Slov. gor.

Naznanilo.

Podpisani zreže muzlne (plohe) vsake vrste lesa hitro in izvrstno po najugodnejši ceni. Kdor pa iz daljnih krajev les pripelja, lahko takoj na rezanje čaka.

Bistrica pri Lembahu na koroški železnici.

Josef Stampfl,

2-2

posestnik žage.

Ivan Pražen,

prvi umetni in trgovski vrtnar
v Celju

priporoča sveže sočivje, cvetlice, kmetijska semena lastnega pridelka. Nadalje cvetlice v loncih vsake vrste, rože, 10.000 jabolčnih in hruškovih divjakov, špargljeve zeli, šopke, nagrobne vence. Vrtni se okusno oplešajo. Kupujejo se koščice jabelk in hrušek, katere so sveže in suhe.

5-6



Ta esenca, ki se nareja po nekem receptu gosp. Dr. E. viteza Stöckla, c. kr. vladinega svetovalca in deželno-sanitetnega poročevalca za Kranjsko, je takozvana „Tinctura Rhei composita“, katera ozdravlja vse želodčne in trebušne bolezni, odpravlja telesno zaprtje, zlato žilo itd. (glej navod, ki je vsakej steklenici pridejan). — Izdelovatelj jo pošilja v zabojčkih po 12 steklenic za 1 gld. 36 kr., pošne stroške trpé p. t. naročniki. — Te steklenice prodajo po 15 kr. eng. lekar Rizzoli v Rudolfovem in večina lekarn na Štorskem, Koroškem, v Trstu, na Primorskem, v Istri, Dalmaciji in v Tiroljih.

Na Štajarskem, Gradec: Eichler, St. Leonhardstrasse; Nedved, Murplatz; — Aussee: Lang; — Bruck ob Muri: Langer; — Celje: Kupferschmied; — Gleichenberg: Fürst; — Köflach: Bilek; — Lipnica: Russheim; — Ljubno: Filippek; — Ljutomer: Schwarz; — Maribor: Bancalari; — Ptuj: Behrbalk; — Brežice: Schniederšič; — Voitsberg: Guggenberger. 31

Prava francovka (konjak).

SCHUTZMARKE



HERTL' FRANZBRANNTWEIN
Postavno vlož. brambena marka.

Kaj je prava francovka? Iz francoskega in južno-štajarskega močnega vina ekstrahiran alkohol, z imenom „konjak“, v obče znano, duh in telo oživljajoče zdravilo in pijača. Kaj se dobi navadno namesto takega zdravila?? Navadni špirit z eterom, kateri ne le nič ne pomaga, temveč še slabo upljiva na truplo. Ako druga zdravila pri protinu, trganju v udih in bolezni v živcih nič niso pomagala, prosim, da še naj poskuša iz spodnje-štajarskega konjiškega vina lastnih goric, destilirani konjak (francovko), ki ima pri vseh boleznih čudno moč. Mala steklenica 50 kr., velika steklenica 1 fl., s podukom, kako se rabi. Stari konjak, kateri se posebno rekonvalescentom priporoča, velja steklenica 1 fl. 50 kr. Vsaka steklenica ima pristavljeno postavno registrirano brambeno marko.

Razpošiljatev vrši se naravnost od moje destilacije. Kdor naroči 4 velike steklenice, dobi vse franko in z zabojem vred.

Benedikt Hertl,

4-20

vinogradnik in graščak na gradu Goliču pri Konjicah. Spodnji Štajar.

Zaloga za Gradec pri gg. lekarjih J. Eichler in C. Blodig.

Čerkvena priloga.

Priložena od katol. tiskovnega društva 45. šte. „Slov. Gospodarja“.

1887.

10. novembra.

149.

VI. Letno poročilo

družbe vednega čiščenja presv. Rešnj. Telesa in v podporo ubožnih cerkev Lav. škofije za leto 1887.

(Konec.)

2. Izkaz milih darov za jubilej svetega Očeta Leona XIII.

a) Za štipendij zlate sv. meše. —

1. Zbirka kneginje Salm-Spiegel v Novem Celju fl. 236. — 2. Zbirka komtese Pije Zabeo, grajščina Faal fl. 116.20 3. Splošna zbirka po župnijah fl. 654.61. Vkupno fl. 1006.81 in 2 zlata.

b) Za Vatikansko razstavo in za sv. misijone. — 1. Njih ekscelencija prevz. knez in škof fl. 100. — 2. Zbirka kneginje Salm-Spiegel v Novem Celju fl. 168. — 3. Zbirka grofinje Nugent fl. 55. — 4. Zbirka baroninje Olga Hein v Mariboru fl. 437.40 5. Splošna zbirka po župnijah, 10 fr. v zlatu in fl. 1430.18 Vkupno fl. 2190.58.

Za Vatikansko razstavo se je porabilo na cerkveno obleko in drugo pripravo fl. 1811.99 Tedaj ostane v gotovini 10 frankov v zlatu in fl. 378.59. Ta denar se bo poslal sv. Očetu za svete misijone.

3. Popis cerkvene obleke in druge priprave.

56 mešnih oblačil, 33 stol, 8 plaščekov za obhajilni kelih, 1 vesperale, 7 plaščekov za spoved, 12 vela, 24 alb, 32 korokov, 84 humeralij, 190 purifikatorij, 111 lavabo prtičev, 40 korporalij, 2 mešne bukve, 2 keliha, 1 preproga, 3 kadilnice, 1 ciborij, 5 razpel, 8 svečnikov, 2 monštranci, 1 kropilnik, 2 mali lampici, 4 zvonški traki, 9 altarna pogrinjala, 16 altarnih blazink, 7 suknje za strežnike, 10 korokov za strežnike.

Večina te cerkvene obleke se bo poslala v Rim na Vatikansko razstavo za vezilo sv. Očetu XIII. k Njihovi zlati sv. meši. Od teh reči so podarili naslednji blagi dobrotniki in dobrotnice:

Baroninja Gödel-Lannoy, z zlatom vezeno kazulo, La Princesse Victor Odescalchi, plašček za obhajilni kelih in 2 altarni pogrinjali, grofinja Nugent, 2 kazuli, albo, 1 monštranco in 1 kadilnico, Franciška baroninja Hennet, roj. baroninja Korb-Weidenheim, 2 krasni ročkici za darovanje, Karolina Rondeau, štolo in plašček za spoved, Ana grofinja Des Enffans d' Avernas, roj. grofinja Platz, korok, Ana žl.

Gjujto, roj. žl. Maurer, 12 purif., 12 lavabo, Širca, čipke, Amelie baroninja Wittenbach, 6 pal, grofinja Antonija Arco, 3 lavabo, baroninja Helena Metecloit, 3 lavabo, Nina grofinja Wurmbrand, roj. grofinja Somsich, 6 pal, Paula baroninja Haklberg, roj. grof. Brigido, 3 pale, Konstancija baronija de Traux, 6 purif., Terezija Allmayer, roj. žl. Beck, velum, Beatrix baroninja Gagern, roj. grof. Auersberg, plašček za cib., Serafina baroninja de Traux, roj. baroninja Zois, altarno pogrinjalo, Eleonora baron. Puthon, 2 albi, Eugenia Vetter-Degenfeld, zvonški trak, Fanny žl. Pongrac, štolo, grofinja Valesko Barbo, štolo, grofinja Leonija Sermage, korok in kazulo, Ida baroninja Moscon, rojena baroninja Ožegovič, kazulo, Hersilie žl. Baeck, 3 altarna pogrinjala in 1 kazulo, Blanka žl. Adamovich, roj. grofinja Wickenburg, kazulo, Marija princesinja Salm, kazulo, Kristina kneginja Salm, roj. grofinja Spiegel, kazulo, Roza princesinja Salm, kazulo, gospé v Celju, 12 pur. in 2 korpor., gospé v Mozirju, štolo in altarno pogrinjalo, Antonija contessa Molina, 12 pal, gosa Albensberg v Mariboru, štolo, Marija Leština, 6 korp., 3 purif., 6 lavabo in 1 altarno pogrinjalo, stolni kapitel Lavantinski, srebrni kelih, katoliška družba gospá v Mariboru, mešne bukve, šolske sestre v Mariboru, z zlatom vezan velum.

Bog plati tisočkrat vsem blagim dobrotnikom in dobrotnicam za njihovo požrtvovalno milodarnost in ljubezen.

Odbor.

Dvojna petindvajsetletnica.

Sv. Križ pri Belih vodah, konec septembra.

Vsako leto zbere se lepo število romarjev na god povišanja sv. Križa na tej, „znamenju našega odrešenja“ posebno posvečeni gori, a letos sešla se jih je nenavadno velika množica od blizo, od daleč, in od prav daleč. Z romarji došlo je šest oč. spovednikov iz petih dekanij, namreč: iz domače Šaleške dva, iz Gornjegraške, iz Slovenjegraške, iz Novocerkevške in iz dalnje Breške dekanije pa po eden, ki so vsi pomagali romarjem tu svojo pobožnost za sv. odpustke opraviti. Pristopilo je ta praznik blizo 500 romarjev tu k mizi Gospodovi. Res lepo število! — Kaj pa je bilo tam, bi me utegnil kdo vprašati, da je v delalnik se toliko romarjev sešlo?

Nadpis tega poročila imel bi ti to že pojasniti. Vedi! Dne 8. avgusta t. l. bilo je dopolnjenih 25 let, odkar so pokojni nepozabljivi knezoškof Anton Martin Slomšek to cerkev sv. Križu na čast posvetili. V soboto, dne 24. meseca septembra, je bilo pa 25 let, odkar so oni svoje trudne oči za vse čase zatisnili. Ta dvojni spomin, ta dvojna petindvajsetletnica privabila je bila toliko romarjev na to goro. V uvodu k svojemu izvrstnemu govoru: „O ljubezni do sv. Križa“ razlagali so nam prečastiti g. dekan Šribar, (ki so bili ta dan v škofovem imenu iz Škal tu sem došli), kako da so pok. knezoškof Anton Martin Slomšek l. 1862 v petek pred IX. nedeljo po binkošti, toraj pred 25 leti to cerkev z nezmernim trdom posvečevali, sedem tednov pozneje pa že na mrtvaškem odru počivali.

Dolgotrajno sv. opravilo, kakor kronika pripoveduje, jih je bilo tako premamilo, da skoraj niso videli več brati sv. obredov, toraj tudi niso mogli pridigovati, kakor so želeli. Zato so pa v spominsko knjigo, ki se shranjuje v tukajšnji duhovski hiši, napisali lastnoročno svojo zadnjo pesmico, katerej so bili dali ime: „Pohvala sv. Križa“. Le ta pesmica glasi se tako-le:

Pohvala sv. Križa.

O Križ! na visoko postavljen,
Zastava premage si nam!
Visoko nam bodi pozdravljen,
Zaupanje naše si nam.

Hudobni se tebe bojijo,
In pekel te vselej črti,
Pa verni se te veselijo.
Brez križa zveličanja ni!

Na gori bandero častito
V doline globoke glediš,
Sovražnikom svojim srdito,
Se široko po svetu smejiš.

Zastonj krivoverci truščijo,
In škripajo s svoj'mi zobmi;
Kristjani le k tebi hitijo,
Slovencev zaupanje si.

Držimo se svetega Križa,
Svet Križ nam nebesa odpré;
Svet Križ nas nebesom približa,
Le s Križem v nebesa se gre. *)

Bil je takrat že večer njih življenja. Na praznik povišanja sv. Križa (l. 1862.) podali so se pokoj. knezoškof še k duhovnim vajam na

*) Ob koncu pesmi bere se sledeči pristavek, zapisan od pesnikove posvečene roke: „O posvečenji cerkve svetega Križa pri Belih Vodah, dne 8. avgusta 1862 Slomšek, l. r.“. Pero, s katerim so nepozabljivi Slomšek te vrste pisali, shranjuje se še v Nazarijih.

Slatino, kjer so pri sklepu, dne 19. septembra zadnji Oče naš in Češčena si Marija v slovenskem jeziku molili za tistega, ki bo izmed vdeležencev duhovnih vaj prvi umrl. Kdo bi bil takrat mislil, da zasluženje tega Očenaša bo njihovi duši prišel na prid, in to, preden bo teden obtekel?

V soboto po onih duhovnih vajah obiskali so slovito romarsko cerkev Matere Božje na Ptujski gori; kvaterno nedeljo posvetili so še podružnico sv. Rozalije v Kostivniški fari. Se tisto nedeljo večer povrnili so se na svoj dom v Maribor. V ponedeljek šli so s čč. predstojniki duhovšnice k svojemu vinogradu blizu mesta se sprehajati. V torek po obedu se vležejo v posteljo, v sredo zjutraj dajo se že za smrt prevedeti in zvečer tistega dne 24. sept. proti devetim jih ni bilo več med živimi.

Pisavec teh vrstic se še živo spominja globokega utisa, katerega je napravila vest o škofovi smrti na dva njihovih največjih političnih nasprotnikov, katerima je on prvi to žalostinko naznanil.

Da častilci Slomšekovi še sedaj po njih žaljujejo, za to je 25. obletnica njihove smrti dovolj jasnih dokazov na den spravila. Kakor se je pri sv. Križu pri eni sv. meši še posebni spomin storil za pokojnega knezoškofa Antona Martina, tako so tudi gotovo vsi mnogobrojni častilci „apostola Slovencev“ naslednjo soboto in kvaterno nedeljo na altarji, pri mizi Gospodovi in pri očitni Božji službi, hvalevredno se spominjali brezštevilnih dobrot, katere je ves slovenski rod, posebno pa še Lavantinska škofija po utemeljitelju škofjega sedeža v Mariboru dosegla.

Če tudi Slomšeka ni več med nami, naj nas vendar vse navdaja njihovo krščansko rodoljubje! Duh Slomšekov naj živi na vekov veke!

Dopisi.

Od sv. Janža na Drav. polju. Obletnica in stoletnica.) Kakor lansko leto, tako smo tudi letos se z veseljem pripravljali na veličastni praznik male Šmarnice; k temu je pa vgajalo posebno lepo vreme, da se je slovesnost sijajno izvršila. V sredo pred tem praznikom došli so zopet k nam preč. g. kanonik dr. Križanič. O 6. uri zvečer bile so večernice. Tudi zdatno število romarjev iz raznih krajev vdeležilo se je naše svečanosti, k trudapolnemu delu g. kanoniku, ki so zvečer od 1/2 9. ure in zjutraj zarano, do slovesnega sv. opravila spovedavali. Sploh se je vršilo vse, kakor prvič. Oziroma smo tudi ta dan obhajali stoletnico, odkar se je farna stolica premestila od sv. Marjete k sv. Janžu, poprej podružnica, kar je to veliko pripravnejše, da je sedajna farna cerkev

ravno sredina sedmih vasnic. V ta namen kupila so samo domača dekleta prekrasno belo bandero, na eni strani s podobo sv. Marjete, na drugi blažene Gospé v Lurdu. — Na male šmarnice o $\frac{1}{2}$ 9. uri zjutraj vzdignejo belo oblečena dekleta iz poljskih vasnic pri podružnici sv. Marjeti krasno bandero, in jo spremijo do pol poti k farni cerkvi, tukaj njim nasproti dohaja velikanska množica enakih deklet iz dravskih vasnic, s spremstvom g. župnika iz Hajdinja in domači g. župnik. K tem se pridružijo zopet belo ovenčane deklice, katere nosijo votivno podobo. Njo so darovali milostni Gospej stariši Nežike Turk, katera je tukaj prva od blažene Gospé luč sveta sprejela. Tako vrstila se je bela procesija ali bolje rečeno, bela vojska, v rokah beli križ z bandero v cerkev. Tukaj so bandero blagoslovili g. kanonik in zatem je bila slovesna božja služba. Dragi čitatelj! gahnjivi prizor in razgled tolike množice v belem oblačilu, katerih število znači 300 in nad onimi osebami, katere so od Marijine milosti obdarovane se pred milostnim altarcem zahvaljevale, tega ne more jezik govoriti, ne pero pisati, ampak le srce čutiti, katero je navzoče. Vsled tega tukaj ni bilo moči, preč. g. kanoniku od prostega ljudstva osebno hvale izreči, le deklice so jim skoz načelnico mlajše hčerke g. nadučitelja izjavile nekoliko udanosti v podobi šopka domačih vrtnic. V imenu vseh faranov naj jim bo javna zahvala! — Po božji službi došla je h g. župniku zakonska žena Roza Vohak, stanujoča v Mariboru, rojena tukaj, s prošnjo, naj bi njeno čudovito ozdravljenje skozi Marijino milost razglasili. Omenjena je bolehala skoz 3 leta na protinu tako, da niti iz postelje ni bila v stanu vstati, kljubu zdravniški pomoči. Tekoče leto meseca junija dojde nje mož semkaj k svojim sorodnikom, naj bi si pri njih tolažbe poiskal. Po naključbi sliši, kako da deli tukaj milostna Gospa svojim častivcem milosti. Naravnost se napoti mož proti domu, da bi k temu časa ne zamudil, in naznani to svoji bolehni ženi. Sedaj skupno storita neko obljubo naši Lurški Materi božji in prosita g. župnika, naj bi za njo pri milostnem altarcu sv. mešo služili. Meseca julija je vsem svojim tukajšnjim sorodnikom naznanila, da je uže popolnoma zdrava in na dan male šmarnice videli smo jo s celo njeno družino pred milostnim altarcem. O nje strahoviti boleznii priča tudi pisatelj teh vrstic. S svojo navzočnostjo počastil je tudi ta praznik naš blagi g. graščak baron Dunaj, s svojo bolehno gospó in baroneso Angelo. Obe ste pri milostnem altarcu sv. zakramete sprejeli. Javno zahvalo izrečem zopet našemu g. župniku za njih neutrudljivo delovanje, krasna bela bandera kinčala bo njih ime še takrat, ko se bo obhajala dvestoletnica premeščenja farne cerkve. J. S. Starški.

Iz Sesterž. (Smrt poštenjaka.) Smrtna kosa mahnila je zadnjo soboto ob 7. uri in pokosila 75 let in 10 mesecev starega Gašperja Mohorko v Medvecah, v Monšberski župniji. Le-ta je v pokojnem zgubila blizo 50 let bivšega cerkvenega ključarja, narod slovenski pa dobrega sina majke Slave. Ranjki bil je lep izgled zakonskim in očetom, zato si je pa tudi izredil dobrega sina ter je pri njem vesele dni užival, dokler mu nista sin in sinaha žalostna oči zatisnila. Izgubili smo pa tudi vsi bližnji sosedi dobrega, čeravno ne na časnem pa toliko bolj duhovnem bogatega prijatelja. J. S.

Iz Slovenjgradca. (Blagoslovljenje novega pokopališča.) Kakor v mnogih drugih župnijah, tako se je moralo tudi pri nas pokopališče iz mesta na prosto polje prestaviti, ker baje vsled novejših postav ne sme blizo hiš biti. Na potu iz mesta proti Velenju se vidi blizo ceste v sredi ravnega polja z zidom ograjen prostor, ki nekaj čez 10 oral meri. Tu je naš novi mirodvor ali pokopališče. V sredi stoji na marmornati podlogi visoki križ s krasno podobo Izveličarja, in stane s podlago vred blizo 400 gld. Grobovi bodo sicer minljivost vsega posvetnega pridigovali in vsaki mrtvec bo mimogredeče učil: Čuj popotnik! kaj ti iz groba vsako srce govori: „Glej moj delež je trohnoba — to boš kmalo tudi ti“. Ta Zveličar bo stal kot močna straža nad gomilami, ter bo vmrlim, pa tudi živim, kateri bodo v solzah vtopljeni na grobu dragih rajnih zdihovali, v tolažbo ponavljal besede: „Prišla bo ura, ob katerej bodo mrtvi slišali glas sinu človekovega in bodo vstali“. Na pokopališču je postavljena tudi nova, prijazni hiši podobna mrtvašnica, v kateri je v sredi velika sobana za kapelico, na strani pa stanovanje za mirodvernega stražnika. Na roženkransko nedeljo so ta mirodvor Njih ekscelencija, milostljivi knezoškovi slovesno blagoslovili. V soboto popoldne so se po železnici do Spodnjega Drauberga pripeljali, kjer so bili od mestnega župnika častitega gospoda Šlandra, od mestnega župana gospoda doktora Tomška, in od večjega števila duhovnikov spodobno sprejeti in pozdravljeni. Ko so med zvonenjem in strelom v mesto dospeli, so se njim pri lepem od požarne straže z bakljami razsvitljenem slavaloku zastopi uradnikov, učiteljev, mestjanov med brezštevilnim zbranim ljudstvom poklonili in jih v okusno okinčano cerkev k večernicam spremili. Med večerjo je pred farovžem možki mestni pevski zbor par prav lepih pesem zapel, farovž pa je bil od bakelj, lampijonov in bengaliških luči krasno razsvitljen. V nedeljo so imeli Njih ekscel. ob 8. uri slovesno službo božjo, pri kateri jim je devet duhovnikov, med njimi č. g. c. kr. dvorni kaplan z Dunaja dr. M. Napotnik, č. g. dekan

in nadžupnik dr. Šuc itd., streglo, in so v lepi ganljivi nemški in slovenski besedi navzočim, kojih je cerkev čisto natlačena bila, pomen svečanosti in mirodvora razložili. Potem se pokopališče in križ po sicer obširnem pa jako pomemljivem obredu blagoslovili. Po večernicah, katerih so se po obedu udeležili, so se, od več gospodov spremljani do Sp. Drauberga in od tam nazaj v Maribor odpeljali. Naj bi bilo to novo pokopališče, kakor so mil. knezoškof v govoru posebno povdarjali, res mirodvor, to je dvor ali kraj miru! Naj bi vsakemu tu pokopanemu veljale besede: „Blagor mu, ki si počije, — v tihi zemlji mirno spi. — Lepše solnce njemu sije, — lepša zarja rumeni.“

Od sv. Ilja v Slov. gor. (Inštalacija.)
Po preteku četerih mesecev smo dobili zopet novega župnika v osebi č. g. Matija Kelemina. Občna želja faranov je vedno bila, naj bi ta gospod postali naš dušni pastir: in res zdaj se vsa fara veseli in si čestita, da je tudi previdnost božja ravno tega gospoda odločila za naše izpraznjeno mesto. Splošnja ova radost pokazala se je pa tudi kljub slabemu vremenu javno dne 16. oktobra, ko so častiti gospod bili v novo službo vpeljani. Na predvečer zbrala se je pred farovžem množica ljudstva z godbo pozdravit svojega novega dušnega pastirja, 50 možkih nosilo je razsvitljene lampijone; na „Kloni“ bil je napravljen kres iz začetnih črk njih imena, drugi veličasten kres bil je v Strihovcu na „Fernthalu“, katerega je dal napraviti vrli narodnjak, g. Franjo Fl., vmes švigale so po zraku žareče rakete, iz zvonika se je giasilo jasno trijančenje in možnarji so pokali, da se je mogočno razlegalo po hribih in dolinah vesele St. Iljske fare. Pot od farovža do cerkve bila je okinčana na vsaki strani z venci in mlaji; pri železniškem mostu stal je veličasten slavolok s slovenskima napisoma, drug napis bil je nad cerkvenimi vrati. V nedeljo ob 1/2 10. uri bil je sprevod iz farovža v cerkev, črez 50 belo oblečenih deklic, izmed katerih ste dve podali dva šopka krasnih cvetlic, enega č. g. dekanu, enega pa novemu gospodu župniku, spremljalo je tega med zvonjenjem, sviranjem godbe in pokanjem možnarjev v cerkev. Tukaj so jih potem č. g. dekan Jareninski inštalirali in faranom v krepkej besedi priporočili. Zatam bila je slovesna sv. meša z asistenco čveterih gospodov duhovnov. Novi naš pastir so še mlad gospod, krepke in trdne postave, blagega mirnega srca in toraj upamo, da bodo mnoga leta pri nas delali v vinogradu Gospodovem zdravi, veseli in zadovoljni. Toliko pa nas poznajo, da smo jim vsi verni kristijani udani, prav iz srca, tedaj pa jih tudi podpirajmo, ako jim utegne peščica nasprotnih možiceljev kje delati ovire! Izgodi se! Bog nam jih ohrani!

Raznosterosti.

(Družbi vednega češčenja) so podarile naslednje župnije: Slivnica pri Mariboru 11 fl. 30 kr., Kapela pri Brežcah 1 fl. 54 kr., sv. Peter pod sv. gor. 6 fl., Stari Trg 12 fl., sv. Tomaž 5 fl., sv. Križ nad Mariborom 5 fl., Tebarje 3 fl. 47 kr., Kamca 3 fl. 38 kr., gosp. Fr. Dovnik, prof. 1 fl., g. Korb. Lajh, župnik 5 fl., sv. Lenart nad Laškem 5 fl. 93 kr., sv. Marija Magdalena v Mariboru 20 fl., sv. Lovrenc v Slov. gor. 5 fl., Dobova 77 fl. 50 kr., sv. Vid na Planini 15 fl. 10 kr., Ljutomer 20 fl. 6 kr., Brežice 13 fl. 32 kr.

(Mili darovi za zlato mešo svetega Očeta Leona XIII.) Forčnik Avg. 1 zlat., Wenedikter E. 1 fl., Arnuš Eliz. 1 fl., Balcer Amalija 2 fl., Šubic J. 2 fl. 20 kr., Dr. Trč F. 1 fl., Kosar Fr. 10 fl., Marinič Terezija 1 fl., Pahernik A. 1 fl., Wessely M. 2 fl., Müller M. 5 fl., Zips M. 3 fl., Badl Ottil. 15 fl., Krilj Julia 8 fl. 60 kr., Milchberger Neža 6 fl. 1 kr., Hauptman J. 20 kr., Korman Peter 2 fl., Korman J. 2 fl., Lamprecht J. 5 fl., N. N. 5 fl., Švajger P. 1 fl., Heb Ana 1 fl., Herič Joh. 70 kr., N. N. 49 kr., baroninja Burgois 10 fl., Pauls M. 30 fl., Oeppen 10 fl., grofinja D'Orsay 5 fl., baron Feller 5 fl., grof Belrupt 2 fl., Günther 1 fl., različni darovi 16 fl., župnija Trbovlje 21 fl., Kren M. 2 fl., grofinja Kesselstatt, roj. grof. Wickenburg 50 fl., Neimenovan 8 fl., župnija sv. Jurij pod Taborom 14 fl., Negova 6 fl. 10 kr., sv. Peter pri Mariboru 50 fl., Rogatec 9 fl., Žitale 11 fl., sv. Florijan 1 fl. 50 kr., Stopree 5 fl. 70 kr., sv. Peter v Medv. seli 4 fl.

(Mili darovi za veliki altar stolne cerkve v Sarajevu.) Župnija sv. Lovrencij v Slov. gor. 3 fl. 15 kr., Središče 1 fl. 54 kr., Stopree 2 fl. 49 kr., Zg. Ponkva 60 kr., Loka 1 fl. 56 kr., Slov. Gradec 6 fl., Jarenina 9 fl., sv. Ilj v Slov. gor. 7 fl. 20 kr., Sp. sv. Kungota 3 fl. 20 kr., sv. Jurij na Pesnici 2 fl., Svičina 1 fl., sv. Jakob v Slov. gor., 2 fl., Belevode 2 fl. 60 kr., Kapela pri Radgoni 5 fl. 50 kr., Žitale 2 fl. 70 kr., Marenberg 1 fl. 50 kr., Bizelj 5 fl. 54 kr., Muta 70 kr., Pernice 3 fl., sv. Peter pri Radg. 2 fl., sv. Križ nad Marib. 1 fl., Zreče 2 fl., Slivnica pri Marib. 2 fl. 34 kr., Konjice 4 fl., Prihova 3 fl., sv. Jernej 2 fl. 30 kr., Stranice 50 kr., Braslovce 5 fl., Vransko 8 fl., sv. Martin 6 fl. 23 kr., sv. Jurij pod Taborom 6 fl. 20 kr., sv. Andrej 2 fl., Gomilsko 5 fl., sv. Lenart v Slov. gor. 2 fl., sv. Rupert v Slov. gor. 3 fl. 5 kr., sv. Bolfank pri Bišu 2 fl., sv. Ana na Kremb. 2 fl., sv. Benedikt v Slov. gor., 2 fl., sv. Barbara v Halozah 5 fl. 10 kr., Vurberk 1 fl. 20 kr., Dobrna 4 fl. 70 kr., Novacerkev 2 fl., sv. Martin v Rož. dol. 4 fl. 50 kr., Frankolovo 1 fl. 65 kr., Črešnice 1 fl., sv. Judok 50 kr., Luče 18 fl.